

Zeer gewaardeerd toekomstig College,

Ik ben gevraagd jullie een brief te schrijven over datgene dat volgens mij de kern van jullie plan voor de komende vier jaar zou moeten zijn. Nu hebben sommigen van jullie zelf al een concept akkoord geschreven. In de onnoemelijke hoeveelheid plannen, doelen en doelgroepen waar jullie vól voor willen gaan, kan ik met de beste wil van de wereld geen kern ontdekken. Wees nou toch eens voorzichtig. Houdt het nou toch eens simpel. De slogan is 'nieuwe energie voor Rotterdam'.

Die slogan is prachtig en heeft alles in zich voor simpliciteit. Want laten we wel wezen, alle belangrijke dossiers ten spijt, zoals de armoede delta en Feyenoord City, het zijn allemaal 'side issues' in het licht van die ene grote transitie: de energietransitie. We moeten naar half zoveel energieverbruik om de afspraken uit het klimaatakkoord te behalen. Dat is niet een kwestie van afspraak is afspraak, maar dit is iets wezenlijks. Het wereldklimaatpanel waarschuwt dat de ambitie eigenlijk nog veel hoger moet liggen, als we rampen willen voorkomen. In eerste instantie economische rampen, maar al snel daarna watersnood, en droogte, niet alleen in landen hier ver vandaan. En tenslotte is er de massale golf milieurampvluchtelingen.

Geen stad in Nederland drijft zo op fossiele energiebronnen als Rotterdam. Wij zitten met de haven tot onze nek in de oude veel te veel CO₂ uitstotende energieën zitten. In onze zoektocht naar nieuwe energie kunnen we het ons niet veroorloven om ook maar een nieuwe bron onbenut te laten. Hier zijn nog drie bronnen waar jullie ruim uit kunnen putten. Ik zou zeggen: doe er wat mee.

Bron 1 Rotterdamers

Probeer niet alles zelf te doen, maar gebruik de mensen en de bedrijven in je stad als hefboom voor de omslag. De klimaatoproep van het Rotterdams bedrijfsleven in januari laat zien dat zij er klaar voor zijn. Wat jullie moeten doen is het doel waarop wij ons moeten richten (CO₂ uitstoot vermindering) duidelijk, meetbaar en afrekenbaar maken. Denk niet als gemeentebestuur dat je je voor kunt stellen welke innovaties er nog op de markt gaan komen de komende tien jaar. Innovaties die enorme stappen in de goede richting gaan zetten. Door 1 duidelijk meetbare doelstelling te formuleren en mensen en bedrijven af te rekenen op het halen van die doelstelling (op welke manier dan ook) komen er onvermoede energieën vrij. Gebruik onze spaar-obsessie om energiespaaracties te lanceren en laat de animal spirits in het bedrijfsleven hun werk doen om tot uitstootreductie te komen.

Bron 2 Wij zijn niet alleen met geld te motiveren

Omarm kleine super goedkope plannen die gedrag van mensen en bedrijven beïnvloeden zonder financiële prikkels van subsidies en boetes. Rotterdam heeft inmiddels een behavioral insights team dat bijzonder goed werk doet. Voorbeeld uit het VK over hoe je mensen meekrijgt in het isoleren van hun woning. Enorme subsidies? Nee. Milieubelasting voor niet geïsoleerde huizen? Nee. Alle focus op nieuwbouw? Nee. In groot Brittannië stelden ambtenaren zich de vraag WAAROM mensen niet reageerden op deze toch rationeel gezien verstandige beslissing. Wat bleek: mensen gaven niet thuis omdat isolatie betekent 'zolder en kelder' leegruimen. Iedereen weet: van leegruimen komt grote opruim en schoonmaakactie en dat leidt weer tot urenlang blijven mijmeren met oude kinderspulletjes en mooie foto's van vroeger. Schiet niet op dus, ongeacht de hoogte van de subsidie.

Het antwoord van de ambtenaren was prachtig. Ze reden met een bus langs de huizen, hielpen de zolder spullen uitstallen op de stoep en brachten alles wat weg kon direct ook naar het milieupark. Gevolg: iedereen deed mee. Veel subsidie was niet onnodig.

Er zijn genoeg voorbeelden: wees creatief en hands-on

Bron 3 Je eigen energie

Bevrijd je eigen energie door in de spiegel te kijken voor je begint aan het nieuwe college: wat dreef je om de politiek in te gaan? Ik ken politici van allerlei pluimage en partijen en ze hebben een ding gemeen: ze gaan voor een betere maatschappij en voor macht. Wat 'beter' is, is nogal verschillend afhankelijk van de groep waar ze voor staan, en toch ook weer niet. Want een politicus die zich verdiept in ons klimaatprobleem die weet dat het negeren hiervan een ramp betekent voor de mensen die hem of haar kozen die groter is dan hun problemen van alledag.

Die blik in de spiegel moet je toch ervan overtuigen te stoppen met je energie te steken in wat enquetes steeds maar weer aangeven dat ons grootste probleem is. Hondenpoep en meer veiligheid. Als 100% van de burgers hondenpoep noemen als hun grootste probleem, dan betekent dat niet dat je je daarop moet richten, dan betekent dat dat je verdomd goed bezig bent met het oplossen van wezenlijke problemen. Wij vertrouwen jullie de macht toe maar dan moeten jullie niet steeds als een piepende onderdanige hond naar ons omkijken voor een volgend commando: wij willen krachtige leiders die problemen oplossen waar wij nooit weet van zullen hebben. Dat is waarom jullie daar zitten. Wij besteden het nadenken en beslissingen nemen over onze stad aan jullie uit. We willen niet alles weten, anders waren we zelf wel de politiek ingegaan. We willen op jullie kunnen vertrouwen.

Wij

En wij, misschien overbodig om te zeggen, wij zijn de huidige inwoners van jullie stad. Wij bestaan niet alleen uit winnaars van die energietransitie maar voor een heel groot deel bestaan wij uit verliezers. Over vier jaar zullen jullie worden afgerekend het al dan niet halen van deze enorme omslag. Het is een duivels dilemma voor jullie, want een omslag brengt veel pijn voor rotterdam, vooralsnog tienduizenden werklozen is de schatting en ook bedrijven die in een fuik gezwommen zijn. Wees eerlijk over dat probleem, want je gaat ertegenaan lopen: de klimaatwerklozen en de klimaat faillissementen. Jullie gaan ze niet allemaal weg kunnen wegpoetsen, omscholen of de stad uit jagen. Ze zijn er en ze hebben een sociaal plan nodig. Wie het ook zullen worden straks, jullie zijn helden voor het aanpakken van de enorme nu al afzienbaar ondankbare klus en jullie verdienen al onze steun.